

308.

Na mocy art. 44 Konstytucji ogłaszam ustawę następującej treści:

U S T A W A

z dnia 18 marca 1932 r.

o uregulowaniu prawa własności gruntów, oddanych w drodze parcelacji w posiadanie nabywców na obszarze województw centralnych i wschodnich.

Art. 1. Ustawa niniejsza ma zastosowanie, gdy chodzi o uregulowanie prawa własności gruntów, oddanych w posiadanie nabywcom w drodze parcelacji, o ile oddanie w posiadanie nastąpiło przed wejściem w życie ustawy niniejszej i o ile zachodzą warunki, uzasadniające wydanie decyzji z art. 63, cz. 5 art. 65, 66 i 67 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 r. o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1).

Art. 2. 1) W toku postępowania, przewidzianego w ustawie niniejszej, nie może być zarządzone wykończenie parcelacji lub przymusowy wykup nieruchomości, objętej parcelacją, na podstawie punktu a) cz. 1 art. 3, art. 63 i cz. 5 art. 65 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 roku o wykonaniu reformy rolnej (Dz. U. R. P. z 1926 r. Nr. 1, poz. 1) oraz rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o skutkach naruszenia przepisów przy parcelacji prywatnej (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 247).

2) Jeżeli do nieruchomości, objętej parcelacją, zastosowane zostały przepisy, wymienione w cz. 1, to oparte na tych postanowieniach postępowanie ulega zawieszeniu w razie wszczęcia postępowania, przewidzianego w ustawie niniejszej. Postępowanie zawieszono ulega umorzeniu po uprawomocnieniu się decyzji sądu, uwzględniającej podanie okręgowego urzędu ziemskiego (art. 3). W razie zaś powzięcia przez sąd decyzji, pozostawiającej podanie to bez uwzględnienia, zawieszono postępowanie może być wznowione.

Art. 3. Postępowanie, przewidziane w ustawie niniejszej, zostaje wszczęte przez złożenie do sądu okręgowego, właściwego według miejsca położenia nieruchomości, podania o przyznanie prawa własności rozparcelowanych gruntów na rzecz nabywców tych gruntów lub ich następców prawnych; do wszczęcia postępowania sądowego uprawniony jest jedynie właściwy okręgowy urząd ziemski, do którego strony interesowane mogą zwrócić się z żądaniem złożenia tego podania do sądu. Urząd mocen jest odmówić żądaniu osób interesowanych tylko w przypadkach:

a) gdy projekt parcelacji wraz z wykazem nabywców gruntów rozparcelowanych nie został prawomocnie zatwierdzony w trybie obowiązujących przepisów lub gdy stan posiadania nie odpowiada prawomocnie zatwierdzonemu projektowi parcelacji i wykazowi nabywców;

b) gdy do danej nieruchomości zostało zastosowane wykończenie parcelacji lub przymusowy wykup w trybie przepisów, wymienionych w cz. 1 art. 2, lub gdy wniosek o zastosowanie tych przepisów został Ministrowi Reform Rolnych przez właściwą władzę złożony.

Art. 4. Do podania, określonego w cz. 1 art. 3, należy dołączyć lub złożyć sądowi najpóźniej w ciągu dwóch miesięcy po złożeniu podania:

a) pełny wyciąg hipoteczny nieruchomości, objętej parcelacją, o ile nieruchomość ta ma urządzoną hipotekę, wyciąg z rejestru wieczystego, lub inne dowody, stwierdzające prawo własności;

b) plan lub szkic działek, oddanych w posiadanie nabywców w drodze parcelacji;

c) wykaz nabywców parcel lub ich następców prawnych, z powołaniem się na podstawę objęcia działek w posiadanie i oznaczeniem czasu tego objęcia oraz z wymienieniem odpowiednich dowodów;

d) oświadczenie osób, mających na nieruchomości, objętej parcelacją, hipoteki i inne prawa rzeczowe, ujawnione w wykazie hipotecznym lub rejestrze wieczystym, że zgadzają się na przyznanie prawa własności działek, oddanych w posiadanie nabywców w drodze parcelacji, bez przeniesienia na te

działki hipotek lub innych praw rzeczowych, służących tym osobom, — o ile oświadczenia takie zostały złożone okręgowemu urzędowi ziemskiemu;

e) wykaz osób, które nie złożyły oświadczeń, wymienionych w punkcie d), z podaniem miejsca zamieszkania tych osób;

f) odpisy podania wraz z załącznikami, wymienionymi w punktach c), d) i e), w ilości niezbędnej do doręczenia stronom interesowanym z tem, że posiadaczom działek odpisy doręczone będą zbiorowo w jednym egzemplarzu przez złożenie we właściwym urzędzie gminnym dla zaznajomienia się osób interesowanych.

Art. 5. Podanie, złożone przez okręgowy urząd ziemski, rozpatruje w trybie incydentalnym sąd okręgowy jednoosobowo na posiedzeniu jawnym. Przepisy ustawy postępowania cywilnego mają odpowiednie zastosowanie, o ile ustawa niniejsza nie przepisuje odmiennego trybu.

Art. 6. Na podstawie dowodu złożenia do sądu podania w myśl art. 3 okręgowy urząd ziemski wystąpi do właściwego wydziału hipotecznego z wnioskiem o wpisanie w dziale III wykazu hipotecznego nieruchomości, objętej parcelacją, ostrzeżenia o wszczęciu postępowania na mocy ustawy niniejszej. Ostrzeżenie to ma ten skutek, że hipoteki i inne prawa rzeczowe, wpisane po tem ostrzeżeniu, nie stanowią przeszkody do przepisania tytułu własności działek bez przeniesienia na nie tych praw.

Art. 7. 1) Osoby, które na nieruchomości, objętej parcelacją, mają hipoteki lub inne prawa rzeczowe, co do których okręgowy urząd ziemski nie przedstawił oświadczeń, przewidzianych w punkcie d) art. 4, będą wezwane przez sąd przed terminem rozprawy lub równocześnie z wezwaniem na rozprawę do oświadczenia się w terminie 30-dniowym od dnia doręczenia im wezwania, czy zgadzają się na przepisanie prawa własności działek, oddanych w posiadanie nabywcom w drodze parcelacji, bez przeniesienia na te działki hipotek lub innych praw rzeczowych, służących tym osobom. Wezwania takie należy wysyłać również do urzędu skarbowego.

2) Brak oświadczenia w terminie 30-dniowym uważa się za wyrażenie zgody, o czem należy w wezwaniu uprzedzić.

Art. 8. 1) Termin rozprawy winien być wyznaczony w czasie jak najkrótszym, poza zwykłą kolejnością spraw.

2) Na rozprawę należy wezwać:

- a) okręgowy urząd ziemski, który złożył podanie,
- b) właścicieli nieruchomości, objętej parcelacją,
- c) posiadaczy, którym ma być przyznane prawo własności działek,
- d) te z pośród osób, mających na nieruchomości, objętej parcelacją, hipoteki i inne prawa rzeczowe, które na skutek wezwań, przewidzianych w art. 7, złożyły we właściwym terminie oświadczenia odmowne,
- e) właściwy urząd skarbowy.

Art. 9. Doręczanie wszelkich wezwań i wiadomości w postępowaniu, przewidzianem w usta-

wie niniejszej, dokonywane będzie trybem doręczenia skargi. W przypadkach, w których ustawa postępowania cywilnego przewiduje doręczenie przez obwieszczenie w pismach, doręczenia będą uskuteczniane przez ogłoszenie w gminie na przeciąg dwóch tygodni.

Art. 10. W celu ustalenia okoliczności, służących za podstawę do przyznania nabywcom prawa własności, sąd może z urzędu zbierać wszelkie dowody, w szczególności wzywać świadków i biegłych.

Art. 11. Do wydania decyzji sądu, uwzględniającej podanie okręgowego urzędu ziemskiego, nie stanowią przeszkody:

- a) zmiana w osobie właściciela nieruchomości, objętej parcelacją, po objęciu działek w posiadanie przez nabywców;
- b) niezapłacenie części ceny kupna przez nabywcę działki lub jego następcę prawnego.

Art. 12. Przepisy, uzależniające obrót lub rozporządzenie nieruchomości od zezwolenia władz, nie będą stosowane do nieruchomości, których własność ulega przeniesieniu na mocy decyzji sądu, wydanej w trybie ustawy niniejszej.

Art. 13. 1) Decyzja, uwzględniająca podanie okręgowego urzędu ziemskiego, winna również ustalić, czy i w jakiej mierze ma nastąpić przeniesienie hipotek i innych praw rzeczowych z nieruchomości, objętej parcelacją, na działki, znajdujące się w posiadaniu nabywców.

2) Przyznanie prawa własności działek bez przeniesienia na nie hipotek i innych praw rzeczowych może nastąpić mimo sprzeciwu osób, którym hipoteki te i prawa służą tylko w następujących przypadkach:

- a) jeżeli wartość hipotek i innych praw rzeczowych, ciężących na nieruchomości, objętej parcelacją, nie przekracza $\frac{2}{3}$ wartości rynkowej nie rozparcelowanej części tej nieruchomości; przy wierzytelnościach zaś instytucyj kredytu długoterminowego, — jeżeli nie przekracza takiej części tej wartości, która według statutu danej instytucyj stanowi minimalną granicę bezpieczeństwa udzielanych pożyczek;
- b) jeżeli osoby uprawnione rzeczowo w chwili wpisu ich praw wiedziały lub powinny były wiedzieć o oddaniu gruntów w posiadanie nabywców w drodze parcelacji.

3) Sąd dokona podziału i segregacji hipotek i innych praw rzeczowych na nieruchomości, objętej parcelacją, pomiędzy nierozparcelowaną część tej nieruchomości i poszczególne działki, oddane w posiadanie nabywcom. Projekt podziału i segregacji obciążeń sporządzi okręgowy urząd ziemski. Instytucje kredytu długoterminowego obowiązane są na żądanie okręgowego urzędu ziemskiego złożyć w ciągu jednego miesiąca projekt podziału i segregacji pożyczek, ciężących na nieruchomości, objętej parcelacją.

4) W celu zastosowania postanowień cz. 3 prawa rzeczowe, których wartość nie jest ujawniona, będą przez sąd oszacowane według zasad, ustalonych w rozporządzeniach Ministrów: Sprawiedliwo-

ści, Rolnictwa i Reform Rolnych, wydawanych na podstawie cz. 3 art. 9 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1927 r. o uregulowaniu ciężarów i wierzytelności, ciążących na przymusowo wykupionych nieruchomościach ziemskich (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3, poz. 22).

5) Przepisy cz. 2 — 4 nie mają zastosowania do służebności przechodu, przegonu, wodopoju, czerpania wody i t. p., niezbędnych dla prowadzenia gospodarstwa.

Art. 14. Nie przenosi się na działki, których prawo własności ulega przepisaniu na nabywców, zakazów zbywania, obciążania, obowiązków, wynikających z substytucyj, ustanowionych przez darującego lub testatora, oraz postanowień, iż nieruchomości ma stanowić majątek lub służyć celom ordynacji lub fundacji.

Art. 15. Na wniosek jednej ze stron, które zawarły umowę, sąd w decyzji, uwzględniającej podanie, ustali i w razie potrzeby przerechuje według zasad rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 maja 1924 r. o przerechowaniu zobowiązań prywatno-prawnych (Dz. U. R. P. z 1925 r. Nr. 30, poz. 213) nie spłaconą część ceny kupna wraz z nieprzedawnionymi odsetkami umownymi, o ile zaś odsetki w umowie przewidziane nie są — z nieprzedawnionymi odsetkami prawnymi, licząc od dnia objęcia przez nabywcę nieruchomości w posiadanie. Sąd może rozłożyć nabywcy niespłaconą część ceny kupna na spłaty do lat dwóch, o ile w umowie nie były przewidziane dłuższe terminy, przy oprocentowaniu, ustalonym w myśl zdania poprzedniego. Sumy te wraz z odsetkami sąd nakaze zabezpieczyć na rzecz sprzedawcy w księdze hipotecznej, lub rejestrze wieczystym z pierwszeństwem po hipotekach i prawach rzeczowych, przeniesionych z nieruchomości, objętej parcelacją. Równocześnie sąd nakaze zabezpieczenie na tych sumach praw, które na podstawie punktu b) cz. 2 art. 13 nie zostały przeniesione z nieruchomości, objętej parcelacją, na działki, przyznane nabywcom.

Art. 16. 1) Od podań o wszczęcie postępowania na mocy ustawy niniejszej pobierany będzie wpis stały w wysokości 50 złotych. Ponadto od wartości przyznanych na własność działek pobierana będzie opłata w wysokości 0,1 wpisu stosunkowego.

2) Przed ukończeniem rozprawy w I-iej instancji okręgowy urząd ziemski winien złożyć sądowi wykaz kosztów, obejmujących wydatki, poniesione przez urząd w związku z postępowaniem, przewidzianem w ustawie niniejszej, i z czynnościami przygotowawczymi. Wykaz kosztów zestawiony będzie, jeżeli chodzi o koszty niezbędnych czynności pomiarowych według wydatków rzeczywistych, natomiast inne wydatki obliczone będą według stawek ryczałtowych, które ustalać będzie w drodze rozporządzeń Minister Reform Rolnych.

3) Sąd ustali wyłożone przez okręgowy urząd ziemski koszty postępowania w sprawie oraz opłaty i koszty, przewidziane w cz. 1 i 2, i rozłoży je na właściciela nieruchomości, objętej parcelacją, i posiadaczy działek, nabytych z tej nieruchomości, uwzglę-

dniając o ile możności istniejące umowy pomiędzy stronami; w braku umowy w tej mierze sąd rozłoży koszty i opłaty w połowie na dotychczasowego właściciela, w połowie zaś na nabywców, przy czem poszczególni nabywcy poniosą koszty w stosunku do wartości szacunkowej nabytych działek.

4) W razie wydania przez sąd decyzji, pozostawiającej podanie okręgowego urzędu ziemskiego bez uwzględnienia, koszty ponosi w całości ta strona, która wystąpiła do okręgowego urzędu ziemskiego o wszczęcie postępowania, a o ile postępowanie wszczęto z urzędu — okręgowy urząd ziemski z sum, przeznaczonych na wykonanie parcelacji zastępczej.

Art. 17. W decyzji, uwzględniającej podanie okręgowego urzędu ziemskiego, sąd ustali, która ze stron i w jakiej części winna ponieść koszty wpisów hipotecznych.

Art. 18. 1) Decyzja, uwzględniająca podanie okręgowego urzędu ziemskiego, może być zaskarżona w trybie incydentalnym przez osoby interesowane, wymienione w punktach b), c), d), e) cz. 2 art. 8.

2) Decyzja, odmawiająca uwzględnienia podania okręgowego urzędu ziemskiego, może być zaskarżona tylko przez okręgowy urząd ziemski.

Art. 19. 1) Prawomocna decyzja sądu, uwzględniająca podanie okręgowego urzędu ziemskiego, stanowi tytuł własności do nabytych działek i podlega ujawnieniu w księdze hipotecznej wraz z wszelkimi hipotekami, ciężarami i ograniczeniami, w decyzji tej wymienionymi.

2) Czynności, przewidziane w cz. 1, będą dokonane na wniosek stron zainteresowanych lub okręgowego urzędu ziemskiego na koszt stron (art. 17).

Art. 20. Opłaty w postępowaniu hipotecznym oraz stawki wynagrodzenia, ustalone w taksie dla pisarzy hipotecznych, za czynności, wynikające z ustawy niniejszej, ulegają obniżeniu o 50%.

Art. 21. 1) W czasie postępowania, unormowanego w ustawie niniejszej:

a) właściciele nieruchomości, będącej przedmiotem postępowania, nie mogą wytaczać skarg o posiadanie działek, co do których postępowanie to zostało wszczęte, ani zgłaszać żadnych sporów z tytułu zbycia tych działek;

b) posiadacze działek, nabytych z nieruchomości, będącej przedmiotem postępowania, nie mogą wytaczać sporu o przeniesienie tytułu własności tych działek na mocy ustawy z dnia 13 marca 1929 r. o umowach sprzedaży lub przyrzeczenia sprzedaży nieruchomości ziemskich na obszarze sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie i Wilnie (Dz. U. R. P. Nr. 24, poz. 246).

2) Z chwilą wszczęcia postępowania na podstawie ustawy niniejszej, będące w toku spory w sprawach, wymienionych w cz. 1 i 2, ulegają zawieszeniu do czasu zakończenia postępowania, unormowanego w ustawie niniejszej.

3) Na czas trwania tego postępowania bieg przedawnienia w stosunku do roszczeń, wyżej wskazanych, ulega zawieszeniu.

Art. 22. 1) W czasie postępowania, unormowanego w ustawie niniejszej, nie może być wszczęta egzekucja z nieruchomości, będącej przedmiotem postępowania; będąca w toku egzekucja ulega wstrzymaniu.

2) Jeżeli parcelacja została objęta tylko część nieruchomości, będącej przedmiotem postępowania, unormowanego w ustawie niniejszej, wierzyciele hipoteczni mogą w celu przeprowadzenia egzekucji z części nierozparcelowanej zgłosić wniosek o wydzielenie tej części nieruchomości w odrębną księgę hipoteczną. Koszty tego wydzielenia ponosi wnioskodawca.

Art. 23. W razie uwzględnienia podania okręgowego urzędu ziemskiego prawomocna decyzja sądu podlega opłacie stempłowej na rzecz Skarbu Państwa oraz opłacie komunalnej na zasadach, stosowanych przy alienacji gruntów w drodze parcelacji, tak, jak gdyby decyzja sądu stanowiła treść umowy pomiędzy sprzedawcą a nabywcami, przyczem mają odpowiednie zastosowanie ustęp piąty art. 31 oraz punkt 2 i ustęp ostatni art. 33 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o opłatach stempłowych (Dz. U. R. P. Nr. 98, poz. 570). Ujawnienie decyzji sądu w księdze hipotecznej jest uzależnione od uiszczenia opłaty stempłowej oraz opłaty komunalnej.

Art. 24. Obszary leśne, których prawo własności ulegnie przeniesieniu na mocy ustawy niniejszej, nie będą uważane za grunty leśne w rozumieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 czerwca 1927 r. o zagospodarowaniu lasów, nie stanowiących własności Państwa (Dz. U. R. P. Nr. 57, poz. 504), o ile oddanie w posiadanie w toku parcelacji nastąpiło przed wejściem w życie wymienionego rozporządzenia, a zmiana uprawy leśnej na inny rodzaj użytkowania nastąpiła przed wejściem w życie ustawy niniejszej.

Art. 25. Wykonanie ustawy niniejszej porucza się Ministrowi Reform Rolnych i Ministrowi Sprawiedliwości.

Art. 26. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia i obowiązuje na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, lubelskiego, łódzkiego, nowogródzkiego, poleskiego, warszawskiego, wileńskiego i wołyńskiego.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów: *w z. Wł. Zawadzki*

Minister Rolnictwa i Minister Reform Rolnych:

Sew. Ludkiewicz

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*
